

This eChok volume of
Genesis ~ Volume 1

Dedicated in loving memory of
**Joseph and Adele
Mizrahi ל"ה**

by their son ~ David

and in memory of

Arthur Sulcov ל"ה

*by his loving wife Esther
and children ~ Robert and Sherry*

In memory of
**Jacob and Mary
Hidary**

By their Children

Practical Law:**Shulchan Arukh, Choshen Mishpat 227**

(1) It is forbidden to mischarge another person, either in buying or in selling. Whichever of them mischarges, whether it was the buyer who underpaid or the seller who overcharged, he transgresses a negative commandment. (2) How much is the mischarge that obligates one to return it? A sixth of the value. For example, if one sold something worth six for five or something worth seven for six or something worth five for six or something worth six for seven, this is mischarging, but the sale is valid, and the one mischarging must repay the surplus and return all of it to the one who was overcharged. (3) If the overpayment was less than this by even a minute amount, for example if one sold something worth seventy for sixty and a prutah, he is not obligated to return anything, because it is the accepted practice to forgo any amount less than a sixth. (4) If the overcharge is more than a sixth by even a minute amount, for example, if one sold something worth sixty for fifty less a *prutah*, the sale is invalid. The one who was overcharged may return the object and not buy at all. But the one who mischarged may not renege if the other person is reconciled and accepts [the sale].

הלכה

שולחן ערוך חושן משפט מסימן רכ"ז

א אָסוּר לְהוֹנוֹת אֶת חֲבִירוֹ בֵּין בְּמִקְחוֹ בֵּין בְּמִמְכָּרוֹ וְאִיזָה מֵהֶם שְׂאִינָה בֵּין לֹקַח בֵּין מוֹכֵר עוֹבֵר בְּלֹא-בִכְמָה תְּהִיָּה הָאוֹנָאָה וְיִהְיֶה חַיִּיב לְהָשִׁיב שְׁתּוֹת בְּשׂוּה בִּיעַד הָרִי שְׂמֹכֵר שְׂוָה שֵׁשׁ בְּחֹמֶשׁ אוֹ שְׂוָה שֶׁבַע בְּשֵׁשׁ אוֹ שְׂוָה חֹמֶשׁ בְּשֵׁשׁ אוֹ שְׂוָה שֵׁשׁ בְּשֶׁבַע הָרִי זֶה אוֹנָאָה וְנִקְנָה הַמִּקְח וְחַיִּיב הַמְּאַנֶּה לְשֵׁלֶם הָאוֹנָאָה וְלִהְיוֹתָהּ בּוֹלָה לְמִתְאַנֶּה: ג הִיתָה הָאוֹנָאָה פְּחוּת מִזֶּה בְּכָל שֶׁהוּא בְּגוֹן שְׂמֹכֵר שְׂוָה שֶׁבַע שְׂבָעִים בְּשָׁשִׁים וּפְרוּטָה אֵינּוּ חַיִּיב לְהַחְזִיר כְּלוּם שְׂכַל פְּחוּת מִשְׁתּוֹת דָּרָךְ הַכֵּל לְמַחוּל בּוֹ: ד הִיתָה הָאוֹנָאָה יְתִירָה עַל הַשְׁתּוֹת כֹּל שֶׁהוּא בְּגוֹן שְׂמֹכֵר שְׂוָה שָׁשִׁים בְּחֹמֶשֶׁים פְּחוּת פְּרוּטָה בְּטַל הַמִּקְח וְהַמְּאַנֶּה יְכוּל לְהַחְזִיר הַחֶפֶץ וְלֹא יִקְנֶה כָּלֵל אֲבָל הַמְּאַנֶּה אֵינּוּ יְכוּל לְחַזּוֹר אִם רָצָה זֶה וְקִבֵּל:

VAYEIRA FOR THURSDAY**וירא ליום חמישי**

TORAH

תורה

כיוון בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי זה אחרונה דשם ב"ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

כב וְאֶת־פְּנֵי־אֵי מִתְּמָן גְּבֵרֵי־אֵ וְאֶזְלוּ לְסְדוֹם וְאַבְרָהָם עַד כְּעַן מִשְׁמֵשׁ בְּצִלוֹ קִדְם יי: כג וַיִּקְרַב

כב וַיִּפְּנוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ סְדוֹמָה וְאַבְרָהָם עוֹדְנוֹ עֹמֵד לִפְנֵי יְדוּהָ: כג וַיִּגַּשׁ

(22) And the men turned away from there and went to Sedom, while Avraham was still standing before the Lord. (23) And Avraham drew near and said: Would

RASHI

רש"י

(22) And [the men] turned away from there — *i.e., from the place to which Avraham had accompanied them.* While Avraham was still standing before the Lord — [But Avraham had requested of God to wait there while he attended to his “guests” who had come his way (see Rashi verse 3

(כב) וַיִּפְּנוּ מִשָּׁם. מִמְּקוֹם שְׂאֲבָרָהם לְוָם שָׁם: וְאַבְרָהָם עוֹדְנוֹ עֹמֵד לִפְנֵי ה'. וְהֵלֵא לֹא הֵלֵךְ

אֲבָרָהֶם וַיֹּאמֶר הָאֵל תְּסֻפֶּה צְדִיקִים עִם־
 וְכָפָאָה עִם חַיִּבָּא: כִּד מְאִים אֵית
 חַמְשִׁין וְכָפֵין כְּגוֹ קָרְתָא רְשָׁע: כִּד אוֹלֵי יֵשׁ חַמְשִׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ

You really have the righteous come to their end along with the evil?!
 (24) Perhaps there are fifty righteous people within the city: would You really

RASHI

above). So] surely it was not Avraham who had gone to stand before God [but rather it was God Who was “still standing” before Avraham, waiting until he would complete his hospitality? Thus, the verse really should say, “And the men turned away from there and went to Sedom, while the Lord was still standing before Avraham” — why the converse?] However, [the explanation is as

follows: As Scripture mentions earlier (see verses 16-21), when the angels had arisen.] God [Who had been waiting until now,] had come up to Avraham, as it were, and [revealed His plans,] saying (verse 20-21), “Because the cry of Sedom and Ammorah has become great ... [I shall go down ...].” [Then, Avraham had escorted his “guests.”] Thus, the verse should indeed have continued, “while the Lord was still standing before Avraham.” However, [since it is not respectful to state that God was waiting, as it were, for a human being, albeit such a righteous one as Avraham, here, in the manner that royal] scribes make emendations [of texts so that they read more respectfully for the king, the Torah itself expressed the phrase in the converse, for reasons of respect, namely, that “Avraham was still standing before the Lord.” Our Sages teach that although this is what is written, nevertheless, the actual meaning is that “God was still standing before Avraham”] (Bereishit Rabbah 49:7). (23) **And Avraham drew near** — [In Scripture,] we find the term הגשה, “drawing near,” in the context of waging war, as in (II Samuel 10:13), “And Yoav drew near (ויגש) [... to wage war against Aram];” we also find the term הגשה in the context of [an attempt for] appeasement, [as when Kaleiv the son of Yefuneh implored Yehoshua to grant him his entitlement] (Joshua 14:6), “Then the descendants of Yehudah drew near (ויגשו) [to Yehoshua in Gilgal, and Kaleiv the son of Yefuneh ... said to him ... (see Siftei Chachamim)];” and we also find the term הגשה in the context of prayer, as in (I Kings 18:36), “And Eliyahu the prophet drew near (ויגש) [and said: O Lord, the God of Avraham, Yitzchak and Yisrael ...].” Here, Avraham drew near [to God, in a combination of] all three connotations: a) [“confrontation” as it were, i.e.,] speaking harshly [when he said, “Would You really have the righteous come to their end along with the evil?!”] b) appeasement [e.g., when he said (verse 27), “I am but dust and ashes”], and c) prayer [e.g., when he said (verse 30), “Please do not be furious, O my Master”] (Bereishit Rabbah 49:8, see Gur Aryeh). האף תספה — [means: הגם] Would You also bring to an end (תספה) ...?! But according to the Targum of Onkelos, which translates this expression in terms

רש"י

לְעֵמוּד לְפָנָיו אֱלֹא הֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא אֲצִלוֹ
 וְאָמַר לוֹ זַעַקַת סְדוֹם וְעַמּוֹרָה כִּי רַבָּה וְהִיא לוֹ
 לְכַתוּב וְה' עוֹדְנֵנו עוֹמֵד עַל אֲבָרָהֶם אֱלֹא תִקּוֹן
 סוֹפְרִים הוּא זֶה: (כג) וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהֶם. מִצִּינֵנו הִגְשָׁה
 לְמַלְחָמָה וַיִּגַּשׁ יוֹאָב וְגו'. הִגְשָׁה לְפִיּוֹס וַיִּגְשׁוּ בְנֵי
 יְהוּדָה. וְהִגְשָׁה לְתַפְלָה וַיִּגַּשׁ אֱלִיהוּ הַנְּבִיא. וְלִכָּל אֵלֶּה
 נִכְנַס אֲבָרָהֶם לְדַבֵּר קְשׁוֹת וּלְפִיּוֹס וּלְתַפְלָה: הָאֵף תְּסַפֶּה.
 הִגַּם תְּסַפֶּה. וּלְתַרְגוּם שֶׁל אוֹנֶקְלוֹס שֶׁתַּרְגוּמוֹ לְשׁוֹן

הַבְּרִיּוֹת תְּשִׁיבֵנִי וְלֹא תִשְׁבּוֹק
 לְאַתְרָא בְּדִיל חַמְשִׁין זְכָאִין דִּי
 בְּגוּוּה: כּה קוּשְׁטָא אַנּוּן דִּינְךָ
 מִלְּמַעְבַּד כְּפִתְגָמָא הַדִּין
 לְקִטְלָא זְכָאִיהָ עִם חַיִּבָּא וְהִי
 זְכָאִיהָ כְּחַיִּבָּא קוּשְׁטָא אַנּוּן
 דִּינְךָ דְּדִין (נ"י הַדִּין) כֹּל
 אֲרַעָא לֹא (נ"י בְּרַם) יַעֲבֹד

הַעִיר הָאֵף תִּסְפֶּה וְלֹא-תִשָּׂא לַמָּקוֹם לְמַעַן
 חַמְשִׁים הַצְּדִיקִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּה: כּה חֲלָלָה
 לָךְ מַעֲשֵׂת | פִּדְבֵר הַזֶּה לְהַמִּית צְדִיק
 עִם-רָשָׁע וְהִיא כַצְּדִיק פִּרְשַׁע חֲלָלָה לָךְ
 הַשֹּׁפֵט כֹּל-הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט:

bring it to an end, rather than bear with the area for the sake of the fifty righteous individuals who are inside it? (25) This would be [interpreted as] profanity for You to do such a thing, to kill the righteous along with the evil, [treating] the righteous ones just like the evil ones! It would be [interpreted as] profanity for

RASHI

רש"י

of “anger,” the meaning is as follows: “Would Your anger (אף) incite You to destroy (תספה) the righteous along with the evil?!” (24) **Perhaps there are fifty righteous people** — *There were five cities involved (see Rashi verse 17 above). [And since ten men constitute what is formally a “community,” the public body in whose merit the city could be saved, finding fifty righteous men throughout all of the five cities, even if they would all be in one of the cities, would be equivalent to having] ten righteous men in each city [in whose merit each of the cities would be saved].* (25) **חללה לך** — *Should You say, however, that the righteous will not [merit] to save the evil ones — then [separate them from the punishment of the evil ones,] why should You kill the righteous ones?!* **חללה לך** — *[means:] This would mean profanity (חולין) for You (see Tractate Avodah Zarah 4a), for they would say, “This is what [this God] occupies Himself with! He wipes out the righteous and the evil [all together, without discerning between them.]” [And they would say to God:] “Indeed, this is what You did to the Generation of the Flood and to the Generation of Division!”* (Tanchuma Yashan 10) **[To do] such a thing** — *[i.e., to do] this thing or anything like it [whereby You would kill the righteous together with the evil]* (Bereishit Rabbah 49:9). **It would be ... profanity for You!** — *[By mentioning לך חללה a second time, Avraham was effectively praying to God that also within the people of Israel,] in the world in the future [i.e., in ensuing generations — God should also then not kill the righteous along with the evil]* (Tanchuma Yashan 11). **השפט כל הארץ** — *The word השפט here is vocalized with a chataf patach under the letter ה [i.e., the vocalization of a patach and two vertical dots next to it, all under the letter ה] signifies that the statement is read as a question [and therefore, the verse has the following*

רוגז כף פרושו האף ושיאך שתספה צדיק עם רשע: (כד) **אולי יש חמשים צדיקים**. עשרה צדיקים לכל בך ובך כפי חמש מקומות יש: (כה) **חללה לך**. ואם תאמר לא יצילו הצדיקים את הרשעים למה תמית הצדיקים: **חללה לך**. חולין הוא לך יאמרו כך היא אומנתו שוטף הכל הצדיקים ורשעים כך עשית לדור המבול ולדור הפלגה: **פדבר הזה**. לא הוא ולא פיוצא בו: **חלילה לך**. לעולם הבא: **השופט כל הארץ**. נקוד בחטף פתח ה"א של

דינא: כו ואמר יי אם אשכח
בסדום חמשים זכאין בגו
קריתא ואשבוק לכל אתרא
בדילהון:

כו ויאמר ידוה אם-אמצא בסדם חמשים
צדיקם בתוך העיר ונשאתי לכל-המקום
בעבורם:

You! Would the Judge of the entire world not perform justice?! (26) And the Lord said: If I find in Sedom fifty righteous people within the city, I shall bear with the entire area, for their sake.

RASHI

meaning:] “*And is it possible that He Who is the Judge [of all the world], would not perform true justice?!*” (26) **If I find in Sedom ... [I shall bear with] the entire area** — *i.e., [even though they may be found*

only in Sedom, for their sake, I shall spare “the entire area,” namely.] all of the cities [and including the small towns surrounding them]. [And actually, had God found fifty righteous people in another city, He also would have spared the area,] but since Sedom was a large metropolis and the most significant city of all of them [in the area], Scripture refers to it [as the city in which the fifty would be found, albeit that this would also be the case in any of the other cities].

רש"י

השופט לשון תמיה וכי מי שהוא שופט לא יעשה משפט אמת: (כו) אם אמצא בסדם וגו' לכל המקום. לכל הכרכים. לפי שסדום היתה מטרופולין והשובה מכלם תלה בה הכתוב:

PROPHETS II Kings 4

כב וקרית לבעלה ואמרת שדר
כעל לי חד מן עולימיא ותדא
מן אתניא ואתמטי לות נביא
דיי ואתוב: כג ואמר מא דין
את אזלת לותיה יומא דין לא
ירח ולא שפתא ואמרת שלם:
כד וזריית אתנא ואמרת
לעולמהא דבר ואויל לא

נביאים מלכים ב פרק ד
כב ותקרא אל-אישה ותאמר שלחה נא לי אחד
מן-הנערים ואחת האתנות וארוצה עד-איש
האלהים ואשובה: כג ויאמר מדוע אתי (קרי את)
הלכתי (קרי הלכת) אליו היום לא-חדש ולא שבת
ותאמר שלום: כד ותחבש האתון ותאמר אל-נערה

(22) And she called to her husband, and said: “Please send me one of the servants, and one of the donkeys, that I may run to the man of God, and come back.” (23) And he said: “Why will you go to him today? It is neither New Moon nor Shabbat.” And she said: “It shall be well.” (24) Then she saddled the

RASHI

(24) ותחבש. ותחגר: נהג ולך. מהרה. אל תעצר.
אל תעכב על ידי הרכיבה:
and go forward — quickly. Do not slow
down — Do not slow down the riding on

my behalf.

רש"י

תְּדַחֵק עָלַי לְמַרְכָּב אֲלֵהֶיךָ כֹּד
אָמַר לָךְ: כֹּה וְאֵזְלַת וְאַתְּ לֹת
נָבִיא דָּי לְטוֹר כְּרָמְלָא וְהוּהוּ
כֹּד חֲזָא נָבִיא דָּי יְתָה מְקַבֵּיל
וְאָמַר לְגִיחְזִי עוֹלָמִיָּה הָא
שׁוֹנְמִית דִּיכִי: כּו פְּעוֹן רַהוּט
לְקַדְמוּתָהּ וְאָמַר לָהּ הַשְׁלָם
לֵךְ הַשְׁלָם לְבַעֲלֵיךְ הַשְׁלָם
לְרַבֵּיא וְאָמַרְתָּ שְׁלָם:

נִהְגַּ וְלָךְ אֶל־תַּעֲצֹר־לִי לְרַכָּב כִּי אִם־אֲמַרְתִּי לָךְ:
כֹּה וְתִלְךְ וְתָבֵא אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־הַר הַכְּרָמֶל
וְיִהְיֶי פְּרֹאֹת אִישׁ־הָאֱלֹהִים אוֹתָהּ מִנְּגִד וְיֹאמֶר
אֶל־גִּיחְזִי נַעֲרוּ הִנֵּה הַשׁוֹנְמִית הַלְּזוֹ: כּו עֵתָה רוּיֶן־
נָא לְקִרְאָתָהּ וְאָמַר־לָהּ הַשְׁלָם לָךְ הַשְׁלָם לְאִישׁךָ
הַשְׁלָם לְיֶלֶד וְתֹאמַר שְׁלָם:

donkey, and said to her servant: "Drive, and go forward. Do not slow down the riding, unless I tell you." (25) So she went, and she came to the man of God, to Mount Carmel. And when the man of God saw her far off, he said to Gehazi his servant, "Behold, there is that Shunammite. (26) Run, please, to meet her, and say to her: Is it well with you? Is it well with your husband? Is it well with your child?" And she answered: "It is well."

Writings Mishlei 4

כתובים משלי פרק ד

י שְׁמַע בְּרִי וְקַבֵּל מִנִּי וְנִסְגִּיּוֹן
שְׁנִיא דְחִיָּד: יא אֲרַחֲתָא
דְּחִכְמָתָא אֶלְפִתְךָ וְהִלְכְתְּךָ
בְּשִׁבְלֵי תְרִיצִי: יב כֹּד תִּיזֹל
לֹא תַתְּעוֹק אֲרַחֲךָ וְאִין תִּרְהַט
לֹא תַתְּקַל: יג תַּתְּחַק
בְּמַרְדּוּתָא וְלֹא תִרְפָּא נְטְרִיָּה
מְטוֹל דְּהִיא חִיָּד: יד בְּאֲרַחָא
דְּרִשִׁיעִי לֹא תִיזֹל וְלֹא תִטֵּן

י שְׁמַע בְּנִי וְקַח אֲמָרֵי וִירְבוּ לָךְ שָׁנֹת חַיִּים:
יא בְּדַרְךְ חֲכָמָה הִרִיתִיךָ הַדְּרֹכְתִיךָ בְּמַעְגְלֵי־יִשְׂרָאֵל:
יב בְּלִכְתְּךָ לֹא יֵצֵר צַעֲדְךָ וְאִם־תִּרוּיֶן לֹא תִפְשָׁל:
יג הַחֲזוֹק בְּמוֹסַר אֶל־תִּרְפָּה נְצוּרָה כִּי־הִיא חִיָּיךָ:
יד בְּאֲרַח רָשָׁעִים אֶל־תָּבֵא וְאֶל־תֵּאֲשֶׁר בְּדַרְךְ
רָעִים:

בְּאֲרַחָא דְּבִישִׁין:

(10) Hear, my son, and receive my sayings, and the years of your life shall be many. (11) I have taught you the way of wisdom, I have led you in paths of righteousness. (12) When you go, your step will not be confined, and if you run, you shall not stumble. (13) Hold fast to instruction, do not let her go; keep her, for she is your life. (14) Do not enter into the path of the wicked, and do not walk in the way of evil men.

RASHI

רש"י

(12) **Will not be confined** — *It will not be tight and pressed.* (13) אל תרף — *Do not let it go.* (14) ואל תשא — *[And] do not walk.*

(יב) לֹא יֵצֵר. לֹא יִהְיֶה צָר וְדוּחַק (יג) אֶל תִּרְפָּה. אֶל תַּעֲזֹב: (יד) וְאֶל תֵּאֲשֶׁר. אֶל תִּדְרֹךְ:

Mishnah Zevachim chapter 4

משנה זבחים פרק ד

(1) The School of Shammai maintain: With regard to any [blood] which is to be sprinkled on the outer altar, if [the priest] applied [it] with one sprinkling, he has effected atonement [the sacrifice is valid, though *le-khatchilah* two sprinklings are required]. But in the case of a sin-offering, two applications [are indispensable]; but the School of Hillel rule: In the case of the sin-offering too, if [the priest] applied it with

a single application, he has effected atonement. Therefore, if he made the first application in the proper manner, and the second [with the intention of eating the flesh] after the proper time, he has atoned [and may proceed to offer the sacrifice on the altar, since the first application alone sufficed. According to the School of Shammai, this is the law for all sacrifices except a sin-offering, and according to the School of Hillel that too is included]. And if he performed the first application [with the intention of eating the flesh] after its proper time and the second outside its proper place, it is *pigul*, and involves *karet* [the second intention does not neutralize the first]. (2) With regard to any [blood] which is sprinkled on the inner altar, if [the priest] omitted one of the applications, he has not atoned; therefore, if he applied all in the proper manner but one in an improper manner [i.e., with a wrongful intention], it [the sacrifice] is invalid, but does not involve *karet* [since one application is insufficient to make the sacrifice fit; so too, such a sacrifice cannot be made *pigul* through a service which is by itself, incomplete to make the sacrifice valid]. (3) These are the things for which one is not liable on

א בית שמאי אומרים, כל הנתנין על מזבח החיצון, שאם נתנן מתנה אחת, כפר. ובחטאת, שתי מתנות. ובית הלל אומרים, אף חטאת שנתנה מתנה אחת, כפר. לפיכך, אם נתן את הראשונה כתקנה ואת השנייה חוץ לזמנה, כפר. נתן את הראשונה חוץ לזמנה ואת השנייה חוץ למקומה, פגול, וחיבין עליו כרת: ב כל הנתנין על מזבח הפנימי, שאם חסר אחת מן המתנות, לא כפר. לפיכך, אם נתן קלן כתקנה ואחת שלא כתקנה, פסול ואין בו כרת: ג ואלו דברים

רבנו עובדיה מברטנורא

א בית שמאי אומרים כל הנתנין על מזבח החיצון. יש מהן שטעונין ארבע מתנות, ויש מהן שטעונים שתיים שהם ארבע, ויש שטעונים מתנה אחת. כדתנן באידך פרקין. והשתא קאמר דכולן שלא נתן אלא מתנה אחת בדיעבד כפר, דכתיב (דברים יב) ודם זבחין ישפך, שפיכה אחת משמע, מדלא כתיב סביב דמשמע שתי מתנות שוקן ארבע: ובחטאת שתי מתנות. שלש פרושיות נאמרו בחטאות החיצונות בויקרא, אחת בשעיר נשיא, ושתיים בחטאות יחיד אחת בכבשה ואחת בשעירה. בשתיים כתיב על קרנת חסר, והאחת מלא. ובית שמאי יש להן יש אם למקרא, הרי כאן שש, ואין במזבח אלא ארבע, והשתיים יתרות לא נאמרו אלא ששנאן הכתוב לעכב. ובית הלל סברי אהני מקרא דמשמע שש, ואהני מסורת דמשמע ארבע, הלכך טפי חדא אמסורת ובצר חדא ממקרא והווי להו חמש, ארבע למצוה וחד לעכב, ואם נתן מתנה אחת כפר: לפיכך. חטאת וכל הזבחים לבית הלל, ולבית שמאי שאר הזבחים חוץ מחטאת, נתן את הראשונה כתקנה ואת השנייה במחשבת אכילת בשר חוץ לזמנה: כפר. וכשר הקרבן ליקרב על ידי מתנה ראשונה. דאין השנייה מתרת הבשר, שהרי הותר על ידי מתנה ראשונה, הלכך אינה מפגלת: נתן את הראשונה חוץ לזמנה כו' פגול וחיבין עליו כרת. שאין חשבת חוץ למקומה דשנייה מוציא אתו מידי פגול, שהרי הוקבע בראשונה שקרבו כל מתיריו: ב אם חסר אחת מכל המתנות לא כפר. דבפר העלם דבר כתיב (ויקרא ד) ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו, ומקרא שאינו צריך הוא שהרי כל עבודותיו נתפרשו בו אלא לכפול באזהרת הזאות שבו הוא דאתא, והכי משמע, ועשה לו כאשר כתבתי לך עשיותיו, ושננה עליהם לעכב שאם חסר אחת מכל המתנות

account of *pigul* [if eaten]: the fistful, the frankincense, the incense, the priest's meal-offering, the anointed priest meal-offering, [e.g., if the priest took off the fistful with the intention of eating the remainder tomorrow, he thereby renders the whole sacrifice *pigul*; nevertheless, he incurs no liability for eating the fistful itself. Since *pigul* applies only to that which (has a *matir* i.e.,) is permitted or made fit through something else (e.g., the rest of the meal-offering is ordinarily permitted for consumption through the taking of the fistful), whereas the fistful is not permitted through anything else. The same applies to incense, the frankincense, and the others enumerated in the Mishnah. Meal-offerings brought (as a result of a vow) by ordinary priests and the mandatory twice-daily offerings of the anointed priest (see Leviticus 13) were wholly burnt on the altar without the rite of taking the fistful; thus they were not permitted by anything else., the blood, and the drink-offerings that are brought separately [which became *pigul*, if eaten does not involve *karet*]; this is the opinion of Rabbi Meir. The Sages say: Also these [the blood, and the drink-offerings] that are brought with an animal [sacrifice; if the sacrifice is made *pigul* and one eats these things enumerated here, he is not liable to *pigul*. Drink-offerings could be brought separately if vowed, or as an accompaniment to animal sacrifices. Rabbi Meir rules that whether they are brought entirely by themselves (nothing else having been vowed), or they are brought actually as an addition to an animal sacrifice, but on the following day, they do not involve liability for *pigul*, because in that case they are not permitted through something else (the sacrificing of the animal), but through themselves. If, however, they are brought at the same time as the animal, they are permitted through the sacrificing of the same, and therefore involve *karet*. The Sages, however, maintain that even then we do not regard them as permitted through the animal sacrifice, since they could have been presented separately the next day]. A leper's *log* [a liquid measure] of oil [Leviticus

שָׂאִין חֲטָיִים עֲלֵיהֶם מְשֹׁם פְּגוּל, הַקֶּמֶץ, וְהַלְבֹנָה, וְהַקְטֹרֶת, וּמִנְחַת כֹּהֲנִים, וּמִנְחַת כֹּהֵן מִשֵּׁית, וְהַדָּם, וְהַנְּסֻכִים הַבָּאִים בְּפָנָי עֲצֻמָּן, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻקֵּי אֹמְרִים, אִף הַבָּאִים עִם הַבְּהֵמָה. לֵג שֶׁמֶן שֶׁל מִצֹּרֶע,

רבנו עובדיה מברטנורא

לא כפר: לפיכך אם נתן כולן כתקנן. הואיל וכולן מתירות, אין זו מתרת בלא זו ואין זו מפגלת בלא זו: ואחת שלא כתקנה. במחשבת חוץ לזמנו: פסול. שלא הותר בראשונות: ואין בו כרת. שאין מפגלים בחצי מתיר: ג' אלו דברים שאין חייבים עליהם. כרת באכילתן משום פגול: הקומץ. אם קמץ על מנת לאכול שירים למחר, ונתפגלה המנחה שאינה נאכלת אלא ליום ולילה, אין האוכל את הקומץ בכרת, שאין פגול חל אלא על דבר שיש לו מתירין אחרים. דפגול משלמים ילפינן ליה, דכתיב (ויקרא ו) ואם האוכל יאכל מבשר זבח שלמיו וגו', מה שלמים מיוחדים שיש להן מתירין בין לאדם בין למזבח, שהדם מותר להקטיר האימורין למזבח, והאימורין מתירין הבשר לאדם, וחייבין עליהם משום פגול, אף כל שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח חייבין עליו משום פגול לאפוקי כל הנך דחשיב במתניתין, שאין להם מתירין אלא הן עצמן מתירין לאחרים, שהאוכל מהן אינו חייב משום פגול: והלבונה. אין אחר מתירה אלא היא מתרת את המנחה, כמו הקומץ: ומנחת כהנים. כולה כליל ואינה נקמצת. הלכך אין אחר מתירה: ומנחת כהן משיח. דהיינו חביתי כהן גדול שהיא קריבה בכל יום מחציתה בבוקר ומחציתה בערב: ומנחת נסכים. לא גרסינן. דהא מיפליג פליגי בה, ויש חילוק בין באה עם הזבח לבאה בפני עצמה: והדם. הוא המתיר: והנסכים הבאים בפני עצמן. כגון שהתנדב מנחת נסכים בלא זבת, כדאמרינן במנחות מתנדב אדם מנחת נסכים בפני עצמה. אי נמי, הביאה בשביל הזבח אלא שהביא שבו היום ונסכיו למחר, דאמר מר ומנחתם ונסכיהם אפילו למחר. אבל אם הביאן עם זבחו ופגל בזבח, נתפגלו הנסכים: וחכמים אומרים אף הבאים עם הבהמה. דכיון דיכול להקריב נסכים למחר, נמצא

14:10, 15-18. The residue of this which was consumed]: Rabbi Shimon says, One does not become liable on account of *pigul* [if the priest rendered the guilt-offering which it accompanied *pigul*, one is not liable to *karet* for consuming the oil. Though the efficacy of the oil rite is dependent on the prior application of the blood of the guilt-offering on the leper, nor may it be consumed unless the blood of the offering was duly sprinkled; nevertheless, since the oil can be brought up until ten days after the offering, it is not regarded as permitted for consumption through it, and therefore does not involve *karet* on account of *pigul* if eaten, even when the oil is brought on the same day]; while Rabbi Meir rules: It involves liability on account of *pigul*, because the blood of the guilt-offering makes it permitted [if it is brought on the same day, to which case Rabbi Meir refers]. And whatever has anything that makes it permitted, whether for a man or for the altar, involves liability on account of *pigul* [if eaten]. (4) [The sprinkling of] the blood of the burnt-offering [is a *matir* and] permits its flesh for [burning on] the altar, and its skin to the priests. The blood of the burnt-offering of a bird permits its flesh to the altar. The blood of the sin-offering of a bird permits its flesh to the priest. The blood of the bullocks that are burnt and the goats that are burnt permits their *emurim* [sacrificial fats] to be offered [on the altar]. Rabbi Shimon says: Whatever does not [have its blood sprinkled] on the outer altar, as [does] the *shelamim* peace offering [which is the source of the law of *pigul*; the laws of *pigul* by all other sacrifices are learnt from *shelamim*], does not involve liability on account of *pigul* [if eaten]. (5) The sacrifices of heathens [their offerings by vow to the Temple] do not involve

רבי שמעון אומר, אין חיבין עליו משום פגול. ורבי מאיר אומר, חיבין עליו משום פגול, שדם האשם מתירו. וכל שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח, חיבין עליו משום פגול: ד העולה, דמה מתיר את בשרה למזבח ועורה לכהנים. עולת העוף, דמה מתיר את בשרה למזבח. חטאת העוף, דמה מתיר את בשרה לכהנים. פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים, דמן מתיר את אמוריהן לקרב. רבי שמעון אומר, כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים, אין חיבין עליו משום פגול: ה קדשי נכרים, אין חיבין עליהם משום

רבנו עובדיה מברטנורא

שאין הזבח מתירן ליקרב, אלא הן מתירין את עצמן. והלכה כחכמים: **לוג שמן של מצורע**. שיריו נאכלין: אין חיבין עליו משום פגול. אם פגל באשם, לא נפגל הלוג. ואע"פ שהלוג תלוי באשם, דכתיב (שם יד) על דם האשם, דאם לא נתן מדם האשם תחלה אין נתינת השמן כלום, אפילו הכי כיון דאדם מביא אשמו עכשיו ולוגו עד עשרה ימים, נמצא שאין האשם מתירו. וכיון דאין לו מתירים, אין חיבין עליו משום פגול: ור' מאיר אומר. לוג הבא עם האשם בו ביום, חיבין עליו משום פגול אם פגל באשם. ואין הלכה כר' מאיר: **בין לאדם בין למזבח**. או לזה או לזה: **ד העולה דמה מתיר את בשרה למזבח**. דכתיב (שם א) וזרקו את הדם, והדר וערכו: **ועורה לכהנים**. דכתיב (שם ז) עור העולה אשר הקריב, אין לו אלא לאחר זריקה: **חטאת העוף**. שהיא נאכלת לכהנים נפקא לן מדכתיב לכל חטאתם, לרבות חטאת העוף. דלא תימא נבילה היא: **פרים הנשרפים**. פר כהן משיח, ופר העלם דבר של צבור, ופר יום הכפורים: **ושעירים הנשרפים**. שעיר של יום הכפורים, ושעירי עבודה זרה. שכל אלו דמן טעון הויה לפנים ואימוריהן קרוב על מזבח העולה ושאר הבשר נשרף בבית הדשן. והואיל ודמן מתיר את אימוריהן ליקרב, אם פגל בהן ואכל את אימוריהן חיב עליהן משום פגול: **כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים**. דפגול, בשלמים הוא דכתיב, מזה שלמים מיוחדים שמתן דמן על מזבח החיצון, אף כל שדמן נתון על מזבח החיצון. לאפוקי פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שדמן טעון הויה דמים בפנים. ואין הלכה כרבי שמעון: **ה קדשי נכרים**. שהנכרים נודרים נדרים ונדבות

[the] liability [of *karet*] on account of *pigul*, *notar* [if one left over the flesh of a sacrifice after the proper time for it to be eaten], or defilement [if one ate of the flesh while being in an impure state], and if [a priest] slaughters them outside [the Temple bounds], he is not liable; the opinion of Rabbi Meir. But Rabbi Yosi declares him liable. The things which do not involve liability on account of *pigul* [enumerated in Mishnah 3, above],

involve liability on account of *notar* and defilement except blood [if one consumes blood of a sacrifice which was *pigul* or of *notar* or while being in an impure state there is no additional liability of *karet*]. Rabbi Shimon declares one liable in respect of anything which is normally eaten [if eaten or offered in an impure state]; but wood, the frankincense, and the incense do not involve liability on account of defilement. (6) The sacrifice is slaughtered with intent for six things: for the sake of the sacrifice [e.g., this sacrifice is a peace-offering], for the sake of the one sacrificing [e.g., this sacrifice is for so and so], for the sake of the [Divine] Name, for the sake of fire-offerings [i.e., that this sacrifice will be offered on the altar], for the sake of producing a smell [previously cooked flesh does not produce a smell when burnt], for the sake of pleasing [the Holy One, blessed be He]; and a sin-offering and a guilt-offering for the sake of [the] sin [for which the person brings it]. Rabbi Yosi said: Even if one did not have any of these intentions in his heart [while slaughtering], it is valid, because it is a regulation of the

פגול נותר וטמא. והשוהטן בחוץ, פטור, דברי רבי מאיר. רבי יוסי מחיב. דברים שאין חייבין עליהם משום פגול, חייבין עליהם משום נותר, משום טמא, חוץ מן הדם. רבי שמעון אומר, בדבר שדרכו להאכל. אבל (כגון) העצים והלבונה והקטרת, אין חייבין עליהם משום טמא: 1 לשם ששה דברים הזבח נזבח, לשם זבח, לשם זובח, לשם השם, לשם אשים, לשם ריח, לשם ניהוח. והחטאת והאשם, לשם חטא. אמר רבי יוסי, אף מי שלא היה בלבו לשם אחד מכל אלו,

רבנו עובדיה מברטנורא

כישאל, דכתיב בפרשת אמור איש מבית ישראל אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם, ודרשינן איש מה תלמוד לומר איש איש. לרבות את הנכרים שנודרים נדרים ונדבות כישאל: אין חייבין משום פגול נותר וטמא. דפגול יליף מנותר בגזירה שוה דעון עון ונותר יליף מטמא בגזירה שוה דחלול חלול (ויקרא כב) ויגורו מקדשי בני ישראל, ולא מקדשי נכרים. ואין הלכה כר' מאיר: דברים שאין חייבין עליהם משום פגול. כגון הקומץ והקטורת וכל השנויין במשנתנו: משום טמא. האוכלן בטומאת הגוף חייב כרת: חוץ מן הדם. דמיעטיה קרא דכתיב (שם יז) ואני נתתיו לכם, שלכם יהא כשאר חולין, ולא כקדשים. ועוד כתיב (שם) על המזבח לכפר, לכפרה נתתיו ולא למעילה הלכך אין חייבין עליו לא משום טמא ולא משום נותר ולא משום פגול, אלא משום אוכל דם גרידא: בדבר שדרכו להאכל. שדרך בני אדם לאכלן. ואע"פ שהוא מן הנקטרים כגון קומץ ומנחת כהנים והדומים לה. אבל לבונה ועצים וקטורת אין חייבין עליהן משום טמא. ורבנן פליגי עליה ומרבו להו לטומאה מקרא דכתיב (שם יז) והבשר אשר יגע בכל טמא, והבשר יתירא לרבות עצים ולבונה. והלכה כחכמים דעצים ולבונה נמי יש בהן משום טמא, ואין לך עצים דמיטמאין אלא עצים של קרבן בלבד. שאם נגעה בהן טמא אסור לשרפן על גבי המזבח: 1 לשם זבח. לאפוקי שינוי קודש. כגון לשם זבח אחר: לשם זובח. לאפוקי שינוי בעלים. כדילפינן לעיל בריש פרק קמא ממוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה וכו': לשם אשים. לאפוקי אם שחטו על מנת לעשותו חתיכות צליות בגחלים: לשם ריח. לאפוקי אם צלאן תחלה חוץ למערכה, דתו לא מסקי ריחא: לשם הנחת רוח. נחת רוח להקב"ה שאמר ונעשה רצונו. וכל הגי ילפינן להו מדכתיב אשה ריח ניהוח: לשם חטא. לשם חטאו שהוא מביאו עליו: אף מי שלא

Court [that during slaughter one should not have anything in mind], since the intention is determined only by the one performing the service [i.e., the priest, and not the owner of the sacrifice. If the former intended it for a different purpose, it counts as a sacrifice so offered, even though the owner intended it for its rightful purpose].

כָּשֶׁר, שְׁהוּא תְּנַאי בֵּית דִּין, שְׁאִין הַמַּחֲשֶׁבֶה הוֹלֵכֶת אֶלָּא אַחַר הָעוֹבֵד:

רבנו עובדיה מברטנורא

היה בלבו לשם אחד מכל אלו. אלא שחטו סתם, כשר: שהוא תנאי בית דין. שישחוט סתם ולא לימא לשמן. דלמא אתי למימר שלא לשמן: שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד. הלכך אי הוה אומר שלא לשמן אף כי אמרו הבעלים לשמן, לאו מידי הוא, דלאו בדידהו תליא מלתא, דכתביב (ויקרא ז) המקריב אותו לא יחשב. והלכה בר' יוסי:

Gemara Zevachim 54b

גמרא ובהים דף נד:

Rava lectured: What is meant by the verse, “[And he asked and said: Where are Shmuel and David?] And one said: Behold, they are at Nayot in Ramah.” (I Samuel 19:22) What connection then has Nayot with Ramah [these are names of two different locations]? It means, however, that they sat at Ramah and were engaged with the glory [beauty, *noy*] of the world [to find a site for the Temple]. They said, It is written, “Then you will rise, and go up to the place [which the Lord your God will choose].” (Deuteronomy 17:8) This teaches that the Temple was higher than the whole of Eretz Yisrael, while Eretz Yisrael is higher than all other countries. They did not know where that place was. Thereupon they brought the Book of Joshua [to investigate the borders of all the tribes]. In the case of all [other tribal territories] it is written “And the border went down,” “and the border went up,” “and the border passed along,” (Joshua 15-18) while in reference to the tribe of Binyamin “and it went up” is written, but not “and it went down” [the border of other tribes ran in a southerly direction from the well of Etam, and the north as far as the well of Etam constituted the territory of Binyamin. The boundaries of the other tribes as they proceeded south **from** the well of Etam are described as “going down,” while the boundary of Binyamin as it proceeded **to** the well of Etam is described as “going up;” therefore, the well of Etam must have been the highest spot of all]. They said, This proves that this must be the site. They intended building the Temple at the well of Etam, which is raised, but [then] they said, Let us build it slightly lower, as it is written, “And [He] dwells between his shoulders.” (Deuteronomy 33:12)

דַּרְשׁ רַבָּא מַאי דְּכָתִיב (ש"א יט) וַיִּלְךָ דָּוִד וַשְּׂמוּאֵל וַיֵּשְׁבוּ בְּנֵי־וֹת בְּרָמָה וְכִי מָה עָנְיָן נְיֹוֹת אֶצֶל רָמָה אֶלָּא שְׁהִיּוּ יוֹשְׁבִים בְּרָמָה וְעוֹסְקִים בְּנֵי־וֹת שֶׁל עוֹלָם אֲמַרִי כְּתִיב (דברים יז) וְקָמַתְּ וְעָלִיתְּ אֶל הַמָּקוֹם מִלְּמַד שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ גְּבוּהָ מִכָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גְּבוּהָ מִכָּל הָאָרְצוֹת לֹא הוּוּ יַדְעִי דוֹכְתִּיהָ הֵיכָא אֵייתוּ סִפְרָ יְהוֹשֻׁעַ בְּכוּלְהוּ כְּתִיב וַיֵּרֵד וְעָלָה הַגְּבוּל וְתֵאָר הַגְּבוּל. בְּשִׁבְטֵי בְּנֵי־מִינָן וְעָלָה כְּתִיב וַיֵּרֵד לֹא כְּתִיב אֲמַרִי שְׁמַע מִינָהּ הֵכָא הוּוּ מְקוֹמוֹ סְבוּרָ לְמַבְנֵייהָ בְּעֵין עֵיטָם דְּמַדְלֵי אֲמַרִי נִיחַתִּי בֵּיהּ קָלִיל כְּדָכְתִּיב וּבֵין כְּתִפּוֹ שְׁכֵן. וְאֵיבְעִית אֵימָא גְמִירִי דְּסַנְהֶדְרִין בְּחֻלְקוֹ דִּיהוּדָה וְשָׁכִינָהּ בְּחֻלְקוֹ דְּבְנֵי־מִינָן וְאֵי מַדְלִינָן לֵיהּ מִתְפְּלִיג טוֹבָא מוֹטָב דְּנִיחַתִּי בֵּיהּ פּוֹרְתָא כְּדָכְתִּיב (שם לג) וּבֵין כְּתִפּוֹ

Alternatively [another reason for not building it at the well of Etam], there was a tradition that the Sanhedrin should be situated in Yehudah's portion, while the Divine Presence [i.e., the Temple] was to be in Binyamin's portion. If then we were to build it in the highest spot, [they said,] there will be a considerable distance between them. Better, then, that we build it slightly lower, as it is

written: "And [He] dwells between his shoulders." And for this Doeg the Edomite envied David [because David decided the location of the Temple], as it is written, "Because envy on account of Your house has eaten me up." (Psalms 69:10) And it is written, "Lord, remember to David all his affliction; how he swore unto the Lord, and vowed to the Mighty One of Yaakov: 'Surely I will not come into the tent of my house, nor go up into the bed that is spread for me; I will not give sleep to my eyes, nor slumber to my eyelids; until I find out a place for the Lord, a dwelling place for the Lord, Mighty One of Yaakov.' Lo, we heard of it as being in Efrat; we found it in the fields of the forest." (Psalms 132:3,4) In Efrat means in the Book of Joshua, who [Joshua] was descended from Efraim. "In the field of the forest" alludes to [the territory of] Binyamin, as it is written, "Binyamin is a wolf that tears" [Genesis 49:27; being a "wolf," he would naturally be found in the forest].

זוהר וירא דף ק"ך ע"ב

פתח ואמר (ישעיה סג) בכל צרתם לא צר ומלאך פניו הושיעם וגומר. תא חזי בכל צרתם דישראל פד אנדמן לון עקאן בתיב לא בא"ף וקרי בוא"ו בגין דקדשא בריד הוא עמהון בעקו. לא בא"ף אתר עלאה יתיר אף על גב דלאו בההוא אתר רונזא ועקו להתם לעילא מטא עקתא דישראל. לא בא"ף כמה דאת אמר (תהלים ק) הוא עשנו ולא אנהנו. בתיב בא"ף וקרי בוא"ו ומלאך פניו הושיעם. והא איהו עמהון בההוא עקו ואת אמרת הושיעם אלא מושיעם לא בתיב אלא הושיעם מקדמת דנא דאיהו זמין בההוא עקו למסבל עמהון. תא חזי בכל זמנא דישראל אינון בגלותא שכינתא עמהון בגלותא והא אוקמוה דכתיב (דברים ה) ושב יי אלהיך את שבותך ורחמך וגומר. דבר אחר ומלאך פניו הושיעם דא שכינתא דאיהו עמהון בגלותא ואת אמרת דאיהו הושיעם. אלא הכי הוא ודאי דאלין אינון משכונותיו דקדשא בריד הוא בגלותא ובגין דשכינתא עמהון קדשא בריד הוא אדבר לון לאומבא לון ולאפקא לו מן גלותא דכתיב (שמות ו) ואזכור את בריתי בקדמיתא ולביתך ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי. וגם ראיתי לאסנאה ראה אתרא דאיהו קדמאה דכלא. וכתיב ויזכור אלהים את בריתו דא שכינתא. את אברהם לאברהם מבני ליה אלא את אברהם דא הוא חברותא וזונא דילה באבהו. את אברהם דא הוא מערבית דרומית. את יצחק דא הוא צפונית מערבית. ואת יעקב דא הוא וזונא חדא כללא חדא וזונא שלים פדקא יאות. כגוונא דא את השמים דא הוא כללא מדת לילה ביום. ואת הארץ דא מדת יום בלילה פחדא. אופ הכא בכלהו את וביעקב ואת למהוי כלא וזונא חדא דלא מתפרשין דבר ונוקבא לעלמין. וזמין קדשא בריד הוא לאכרוזא בכל עלמא ולאשמעא קל דיימא (ישעיה סג) ויאמר אך עמי המה בניג לא ישקרו ויהי להם למושיע:

Yosef le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sefer Charedim Page 70

מספר חרדים דף ע.

The wicked person who has committed an abomination and deserves death from the King, may He be blessed — in his travails of poverty and his sufferings, let him not complain; rather, be silent. Let him see his troubles, as a great kindness. This idea is expressed by the verse, “For Your kindness is great towards me; You have saved my soul from the lowest netherworld.” (Psalms 86:13) Furthermore, son of man, poverty comes instead of leprosy [tzara'at], as it says in the *Tikkunei Zohar*. And you have sinned and you sin with transgressions that bring leprosy. Therefore, bear the afflictions. Furthermore, since you were lower than an ox or a donkey — as it says, “The ox knows its owner, and the donkey, its master's feeding trough” (Isaiah 1:3) — and you, do not seek more greatness and good than they. Rather, like them, bear the yoke and the load and do not rebel. And like them, be silent if someone insults you undeservedly, strikes you, or steals from you. Let fear and dread of no man be upon you, for all of them are human. And

you, do not imagine that you can sit alone and be silent. For nothing truly exists except for God, and you must stand before Him in fear. All human beings are like animals before Him. And before Him you should be ashamed and astonished. Do you not see that when you ask anything of your fellow you are a burden to him and he is annoyed with you even though you didn't cause him any wrong? All the more is this so when you ask so many questions of God, as you rebel against Him.

Practical Law:

הלכה

Shulchan Arukh, Choshen Mishpat 348

שולחן ערוך חו"מ סימן שמ"ח

(1) It is forbidden by Torah law to steal even a minute amount. And it is forbidden to steal even as a joke, or even with the intention of returning [the object], or in order to pay the

הַרְשַׁע שֶׁהִתְעִיב עָלֶיךָ וּבִן מוֹת הוּא לְמַלְךְ יִתְבָּרַךְ בְּצַרְתּוֹ וּבִיְסוּרָיו לֹא יִתְרַעַם אֲלָא יְדוּם וּמָה שֶׁמְשִׁיג יִרְאֶה לוֹ חֶסֶד רַב עַל דְּרָךְ כִּי חֶסֶדְךָ גָּדוֹל עָלַי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְׂאוֹל תַּחְתִּיָּהוּ. וְעוֹד בֵּן אָדָם הֶעֱנִיחַ בְּמִקוֹם צָרַעַת כְּדֹאֵי תֵּא בְּתִיקוּנֵי הַזֹּהָר וְהִרִי שְׂגִיָּת וְאַתָּה שׁוֹגֵה בְּדַבְרִים שֶׁמְבִיאִים צָרַעַת לְבֵן סְבוּל הַמַּלְקוֹת. וְעוֹד בֵּינָן שֶׁפְּחוּת מְשׁוּר וְחִמּוּר הֵייתָ שְׁנֵאמַר (ישעיה א) יִדַע שׁוֹר קוֹנֵהוּ וְחִמּוּר אָבוֹס בְּעֵלָיו וְאַתָּה לֹא תִבְקַשׁ גְּדוּלָּה וְטוֹבָה יוֹתֵר מֵהֶם אֲלָא כְּהֵם תִּסְבּוּל הָעוֹל וְהַמְשׁוּי וְלֹא תִמְרֹד וְכֵהֶם תִּהְיֶה נְאֻלָּם אִם יִחַרְפֶּךָ אָדָם חֲנָם אוֹ יִכֶּךָ אוֹ יִגְזֹלְךָ. מוֹרָא וְחַתָּת כָּל אָדָם לֹא יִהְיֶה עָלֶיךָ כִּי כָּלֶם אֲנָשִׁים וְאַתָּה לֹא תִדְמָה כִּי בְּדַד תִּשָּׁב וְתִדּוּם כִּי אֵין נִמְצָא בְּאַמַּת אֲלָא ה' וּלְפָנָיו תַּעֲמוּד בְּאֵימָה וְהַבְּרוּאִים כְּבַעֲלֵי חַיִּים לְפָנָיו וּמִמֶּנּוּ תִבוֹשׁ וּמִפָּנָיו תִּבְהַל הֲלֹא תִרְאֶה כִּי תִשְׁאַל מִרְעֵךְ מֵאוּמָה תִּהְיֶה עָלָיו לְמִשְׁאָ וְיִקּוּץ בְּךָ וְלֹא גְמִלְתָּהוּ רְעָה כָּל שָׂכָן בְּשׂוֹאֲלֶךָ לֵאל כְּמָה שְׂאֵלוֹת וְאַתָּה מוֹרֵד בּוֹ:

double payment [imposed upon a thief], or in

order to cause him [the object's owner] anguish — it is all forbidden, in order that one not accustom himself to such [behavior]. (2) Whoever steals even the value of a *prutah* violates the negative commandment of “Do not steal” (Leviticus 19:11) and is obligated to pay it back. It is the same whether one steals the money of a Jew or of a non-Jew; it is the same whether one steals from an adult

or from a minor. (3) Who is a thief [*ganav*]? One who takes a person's money secretly, so that the owner does not know. But if he takes it openly and publicly, he is not called a *ganav*, but a *gazlan*.

לְהַחֲזִיר אוֹ כְּדֵי לְשַׁלֵּם תְּשׁוּבוֹתֵי כָּפָל אוֹ כְּדֵי לְצַעֲרוֹ הַכֹּל אֲסוּר כְּדֵי שְׁלֵא יִרְגִיל עֲצֻמוֹ בְּכַף: בְּכָל הַגּוֹנֵב אֶפִּילוֹ שְׁוֵה פְרוּטָה עוֹבֵר עַל לֹא דָלָא תִגְנוּבוּ וְחַיִּיב לְשַׁלֵּם אַחַד הַגּוֹנֵב מִמוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל אוֹ הַגּוֹנֵב מִמוֹן שֶׁל גּוֹיִם וְאַחַד הַגּוֹנֵב מִגְדוּל אוֹ מִקְטָן: גְּאִיזְהוּ גֵבַב הַלּוֹקֵחַ מִמוֹן אֲדָם בְּסֵתֶר וְאִין הַבְּעָלִים יוֹדְעִים אֲבָל אִם לֹקֵחַ בְּגִלּוֹי וּבַפְּרִהֶסְיָא אִין זֶה גֵבַב אֶלָּא גִזְלָן:

VAYEIRA FOR THURSDAY NIGHT

וירא ליל ששי

צירוף יהוה

כֹּז וְאַתָּב אַבְרָהָם וְאָמַר הָא כֶּעַן שְׂרִיטִי לְמִלְלָא קְדָם יְיָ וְאֵנָּה עֶפֶר וְקֶסֶם: כַּח מְאִים יַחְסְרוּן חַמְשִׁין וְכֹפְאִין חַמְשָׁא הַתְּחַבֵּל בְּחַמְשָׁא יֵת כָּל קִרְתָּא וְאָמַר

כֹּז וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנֵה־נָא הוֹאֲלֹתִי לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי וְאֲנֹכִי עֶפֶר וְאֶפֶר: כַּח אֹלְיֵי יַחְסְרוּן חַמְשִׁים הַצְּדִיקִים חַמְשָׁה הַתְּשַׁחִית בְּחַמְשָׁה אֶת־כָּל־הָעִיר וַיֹּאמֶר

(27) And Avraham responded, saying, Please — if I may begin speaking to my Master, although I am but dust and ashes; (28) Perhaps five would be missing from the fifty righteous people — would You destroy the whole city because of

RASHI

רש"י

(27) **Although I am but dust and ashes** — *I was already fitting to be made into “dust” by the hand of those kings [from whom You miraculously saved me (see Genesis 14:1-20)], and into “ashes” by the hand of Nimrod (see Rashi Genesis 11:28) — were it not for Your mercy that stood by me (Bereishit Rabbah 49:11).* (28) **Would You destroy [the whole city] because of these five?** — *[and so, if there would be forty-five righteous people found throughout the whole area,] would this not be [equivalent to] nine for each city [thereby lacking the tenth in each city, to make up the quorum for a “community” (see Rashi verse 24 above). Avraham thereby offers the solution to this]: And You, Who are the All-Righteous One of the entire universe, can join with these [nine righteous people in each city, to be the tenth, thus making up the quorum] (Bereishit Rabbah 49:9).* (29) **Perhaps forty will be found there?** — *and thereby [it will be*

(כֹּז) וְאֲנֹכִי עֶפֶר וְאֶפֶר. וּבִכְבֵּר הֵייתִי רְאוּי לְהִיטֵת עֶפֶר עַל יְדֵי הַמְּלָכִים וְאֶפֶר עַל יְדֵי נִמְרוֹד לֹלְיֵי רַחֲמֵיךָ אֲשֶׁר עָמְדוּ לִי: (כַּח) הַתְּשַׁחִית בְּחַמְשָׁה. וְהָרִי הֵן תִּשַׁע לְכָל כְּרֶךְ וְאַתָּה צְדִיקוֹ שֶׁל עוֹלָם תִּצְטַרֵּף עִמָּהֶם: (כֵּט) אֹלְיֵי יִמְצְאוּן שָׁם אַרְבַּעִים.

and thereby [it will be